

SZECSKAY
Attorneys at Law

Az üzleti titok irányelv átültetése elé

Faludi Gábor, együttműködő ügyvéd

2017. május 26.

Bevezető, vázlat

2016. Jogösszehasonlító előadás - szabályozási verseny az USA és az EU között

Közeledik az átültetési határidő lejárata - 2018. június 9.

- Kiinduló helyzet (hatályos szabályozás lényeges elemei), a TRIPs-hez viszonyítva
- Irányelv (2016/943/EU) eltérő vonásai
- Gondolatok az eltérő vonások kezelésére

A hazai megoldás lényege

- Személyiségi jogi védelem
(ember)
- Emberi méltóság védelme
- Magánszféra védelme
- Magántitok védelme
- Üzleti titok általános védelme
- Know-how (védett ismeret) védelme
- Kiterjesztés a jogi személyre
- Alkalmazás a versenyviszonyban

A hatályos megoldás jogdogmatikai rendje

1.

- Az embert az emberi méltóság Ptk-ba iktatott védelem alapján megillető személyiségi jogi védelem
- Ptk. 2:42§ Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

2.

- A magánszféra általános, és nevesített védelme → magántitok védelme

3.

- A magántitok specifikus változata: az üzleti titok: a védelem a gazdasági/gazdálkodó személyt illeti meg

A hatályos megoldás jogdogmatikai rendje

4.

- Az üzleti titok alfaja: a know-how (védett ismeret)

5.

- A védelem kiterjed a jogi személyekre is:
- 3:1.§ (3) A jogi személy személyhez fűződő jogaira a személyiségi jogokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, kivéve, ha a védelem jellegénél fogva csupán az embert illetheti meg.

6.

- Az üzleti titok védelme versenyviszonyban: Tpvt. 4.§

7.

- A Ptk. üzleti titok fogalma és a védelem alóli kivételek kisugároznak a jogrendszerre (pl. Info tv.)

TRIPs követelmények	Ptk.
<p>Fogalom: információ:</p> <ul style="list-style-type: none">- titkos: mint egységes egész vagy elemei bármely megjelenése és összeállítása általánosan nem ismert, vagy könnyen nem ismerhető meg az olyan körökben mozgó személyek számára, akik rendes körülmények között az említett információval foglalkoznak;- kereskedelmi értékkel rendelkezik, mivel titkos;- titokban tartása érdekében az információ felett ellenőrzés gyakorlására feljogosított személy a körülményekhez képest ésszerű lépést tett.	<p>Üzleti titok + a gazdasági = gazdálkodó tevékenységhez kapcsolódó minden nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás (=ténytitok), feltéve, hogy a titok megőrzésével kapcsolatban a vele jogszerűen rendelkező jogosultat felróhatóság nem terheli.</p> <p>+ lényegesség: amelyre nézve a jogsértés (illetéktelenek által történő megszerzése, hasznosítása, másokkal való közlése vagy nyilvánosságra hozatala) a jogosult jogos pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekét sértené vagy veszélyeztetné</p>

TRIPs követelmények	Ptk.
<p>Jogsértés: a jogosan ellenőrzésük alá tartozó információnak <u>a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon, hozzájárulásuk nélkül</u> mások által való megszerzését vagy felhasználását és nyilvánosságra hozatalát megakadályozzák (...)</p> <p>A tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes mód: szertődészegés, szerződészegésre való rábírás, titoktartási kötelezettség megsértése, rosszhiszemű harmadik személyek titok-megszerzése.</p>	<p>Jogsértés: illetéktelenek által történő megszerzés, hasznosítása, másokkal való közlése vagy nyilvánosságra hozatala, de: Az üzleti titok megsértésére nem lehet hivatkozni azzal szemben, aki az üzleti titkot harmadik személytől kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen és ellenérték fejében szerezte meg.→</p> <p>Minden hozzájárulás nélküli magatartás, kivéve a jóhiszemű, ellenérték fejében való megszerzést jogellenes.</p>

TRIPs követelmények

Jogsértés: a jogosan ellenőrzésük alá tartozó információnak a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon, hozzájárulásuk nélkül mások által való megszerzését vagy felhasználását és nyilvánosságra hozatalát megakadályozzák, amíg az információ rendelkezik a védelemhez szükséges feltételekkel. A tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes mód: szerződésszegés, szerződésszegésre való rábírás, titoktartási kötelezettség megsértése, rosszhiszemű harmadik személyek titok-megszerzése

Tpvt.

Jogsértés:
Tilos (...) tisztességtelen módon megszerezni vagy felhasználni, valamint jogosulatlanul mással közölni vagy nyilvánosságra hozni. Üzleti titok tisztességtelen módon való megszerzésének minősül az is, ha az üzleti titkot a jogosult hozzájárulása nélkül, a vele üzleti kapcsolatban (...) vagy bizalmi viszonyban - így különösen munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban vagy tagsági viszonyban - álló személy közreműködésével szerezték meg.

Kiinduló helyzet - tényítok

- Az oltalom köre a Ptk. alapján szélesebb, mint amit a TRIPs előír (nemcsak tisztességtelen módon tanúsított magatartás jelent jogsértést).
- Tpv-t alapján a védelem köre nem szélesebb.
(TRIPs 1. Cikk (1): Feltéve, hogy az így biztosított oltalom nem ellentétes a jelen Megállapodás rendelkezéseivel, **a Tagok nemzeti jogukban a jelen Megállapodás szerintinél szélesebb körű oltalmat is bevezethetnek, de erre nem kötelesek/kötelezhetők.** A Tagok szabadon állapíthatják meg a jelen Megállapodás saját jogrendszerükbe és gyakorlatukba történő bevezetésének megfelelő módszerét.→)
- külföldi jogosult javára itthon fennálló törvényi védelem szélesebb, mint amit a magyar jogosult külföldön élvez, ha ott az átültetés szoros. (Szerződési kikötéssel kiegyenlíthető)

Kiinduló helyzet – ismeret titok

TRIPs a megkülönböztetést nem ismeri, de:

„The TRIPS Agreement requires undisclosed information - trade secrets or know-how” ...

Az üzleti titokkal = **az azonosításra alkalmas módon rögzített**, vagyoni értéket képviselő műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, tapasztalat vagy ezek összeállítása (e törvény alkalmazásában: védett ismeret), ha **a jóhiszeműség és tisztesség elvét sértő módon szerzik meg**, hasznosítják, közlik mással vagy hozzák nyilvánosságra.

Kivételek: a védett ismerethez vagy az azt lényegében helyettesítő hasonló ismerethez

- a jogosulttól független fejlesztés vagy
- visszafejtés (jogszerűen megszerzett termék vagy jogszerűen igénybe vett szolgáltatás vizsgálata és elemzése)
- jóhiszemű, ellenérték fejében való megszerzés.

Kiinduló helyzet – ismeret titok

Azonosításra alkalmas rögzítés. Többletkövetelmény?

Formálisan: igen, a csak fejben meglevő ismeret is a védelem tárgya.

Lényeges a többletkövetelmény?

Nem:

- bizonyítási teher,
- számviteli törvény (immateriális eszközként nyilvántartandó),
- apport

Ami kiesik a rostán: magánszemélyek, kezdő start-upok formálódó ismeretei (informatikai, védett ismeretnek minősülő megoldások is rögzítettek: folyamatábra/számítógépi program algoritmus)

Kiinduló helyzet – ismeret titok

Ismeret titok elválasztásának indokai

- Hagyomány (rPtk. 86.§ 4): know-how a szellemi alkotás egyik fajtája
- Valóban közelebb áll a szellemi alkotáshoz, termékhez, mint a ténytitok,
- Tipikus tárgya a vagyoni forgalomnak, különösen a technológiai know-how (Szt. szabadalomhasznosítási szerződés, szolgálati találmány díjazása)

Kiinduló helyzet – vagyoni forgalom kezelhető-e a személyiségi jogok talaján?

Személyiségi és vagyoni érdekek/jogok éles elválasztása az elméletben megdőlt.

Menyhárd Attila: Forgalomképes személyiség?

- Tulajdon és személyiség viszonylagos elhatárolhatósága (bizonytalan vagyoni rendelkezés implantátum/szerv, embrió, stb. felett)
- Ha a személyiségi jog emberi méltóság és személyiség kibontakoztatás alapú – nem lenne helye a vagyoni forgalomnak.
- Ha a személyiségi jogvédelem döntési/rendelkezési szabadság alapú - csaknem korlátlan rendelkezés - rendelkezési jog határainak megvonása jelenti az aggályt.

Kiinduló helyzet – vagyoni forgalom kezelhető-e a személyiségi jogok talaján?

- Mo.: emberi méltóság alapú védelem-nincs jogdogmatikai (törvényi) alapja a vagyoni forgalomnak, de:
 - Nem sérti a személyiségi jogot a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult (Publicity right/mechandising)
 - Vagyoni forgalomnak nincs gazdasági/filozófiai alapja sem (ösztönzés a szellemi tulajdonjogban, itt hiányzik. Ösztönzés arra, hogy híres legyen a személy, és legyen vagyoni értéke a képmásnak/hangnak?)
- Üzleti titok, különösen védett ismeret vagyoni forgalmának van gazdaságfilozófiai alapja, megegyezik a szellemi tulajdonjog ilyen jellegű alapjával.
- A dogmatikai alapja a vagyoni forgalomnak biceg, de a hozzájáruló egyoldalú jognyilatkozat „működhet” szerződésként.

Kiinduló helyzet – vagyoni forgalom kezelhető-e a személyiségi jogok talaján?

- Talán jobban biztosítható lenne a vagyoni forgalom (átruházás és licencia) jogdogmatikai alapja, ha az üzleti titok és ezen belül az védett ismeret védelmét a Ptk. a szellemi tulajdonjoggal összekapcsoló részben (2:55.§) biztosítaná:

NEGYEDIK RÉSZ

SZERZŐI JOG ÉS IPARJOGVÉDELME , AZ ÜZLETI TITOK VÉDELME

2:55. § [Kisegítő alkalmazás]

E törvényt kell alkalmazni a hatálya alá tartozó olyan kérdésekben, amelyeket a szerzői jogról és az iparjogvédelemről rendelkező törvények nem szabályoznak.

2:56- 2:XXX, van hely is, mert a 3. könyv következik, csak a 2:47.§ maradna üresen, rengeteg hely kell, mert fogalmat, jogosultat, tilos magatartásokat, kivételeket vagyoni forgalom két szabályát , és jogérvényesítési rendelkezéseket is be kell iktatni. + Info tv + Mt.

Kiinduló helyzet – vagyoni forgalom kezelhető-e a személyiségi jogok talaján?

- a jelenlegivel azonosan korlátozott joggal (csak a tisztességtelen magatartás elleni védelem),
- a jelenlegi és az irányelv szerinti kivételekkel,
- meghatározva a jogosult személyét (ki az üzleti titkot jogszerűen ellenőrzés alatt tartó személy), **kivonható a személyes joggyakorlás korlátja alól**
- kifejezetten megengedve az üzleti titokra vonatkozó jog átruházását, vagy használata/hasznosítása engedélyezését,
- utalva arra, hogy **az itt szabályozott szankciókon** túlmenően a személyiségi jogi szankciórendszert kell alkalmazni a jogsértés esetére,
- Ez közel hozná a TRIPs-hez a tv-t (szellemi tulajdon), és tükrözné az irányelv megközelítését is: „(3) Az üzleti titok a szellemi alkotás és az innovatív know-how védelmének a vállalkozások körében egyik legelterjedtebb formája”,
- Kifejezné, hogy a védelem kettős, személyi és vagyoni (tulajdoni) jellegű,
- Megtartható a szabályozás lényege a Ptk.-ban

Az Ire átültetést igénylő elemei

Szélesebb hatályú védelem előírható, ha az alábbi kivételek fennállnak:

Jogszerű magatartás:

- független fejlesztés,
- visszafejtés,
- **a munkavállalóknak vagy a munkavállalók képviselőinek a tájékozódáshoz és a konzultációhoz való jogának gyakorlása az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlatokkal összhangban;**
- **egyéb, az adott körülmények között az üzleti tisztesség követelményeivel összeegyeztethető gyakorlat,**
- **Az üzleti titkok megszerzése, hasznosítása vagy felfedése jogszerűnek minősül, amennyiben azt az uniós vagy a nemzeti jog előírja vagy megengedi,**

Az Ire átültetést igénylő elemei

Szélesebb hatályú védelem előírható, ha az alábbi kivételek fennállnak:

Szabad megszerzés, közlés, nyilvánosságra hozatal, vagy hasznosítás = szankció nem alkalmazható:

- **Chartában meghatározott, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlása + sajtószabadság gyakorlása,**
- **kötelességszegés, tisztességtelen magatartás vagy jogellenes tevékenység feltárása során, feltéve, hogy az a közérdek védelme céljából történt,**
- **az üzleti titok feltárása a munkavállalók által a munkavállalók képviselői előtt, az említett képviselők funkcióinak jogszerű gyakorlása keretében, az uniós, vagy a nemzeti joggal összhangban, feltéve, hogy az üzleti titok felfedése az említett funkció ellátásához szükséges volt;**
- **valamely, az uniós vagy a nemzeti jog által elismert jogos érdek védelme céljából.**

Az Ire átültetést igénylő elemei

Szélesebb hatályú védelem előírható, ha az alábbi szankció alkalmazási szabályok fennállnak:

- tisztességes és arányos, visszaélést megakadályozó, belső piaci kereskedelmet nem akadályozó szankciórendszer,
- elévülés,
- az üzleti titok feltárása a bírósági eljárásban, ha a védelem feltételei már nem állnak fenn, de a személyes adatok védelmével,
- kötelező ellenbiztosíték az ideiglenes (eltiltó) intézkedés elrendelése helyett,
- érdemi korrekció helyett „kompenzáció”, amely legfeljebb licencia analógiával megállapított mértékű lehet jóhiszemű jogsértés esetén,
- kötelező mérlegelési szempontok figyelembe vétele az ideiglenes intézkedés, az érdemi, korrekciós határozat, és a határozat közzététele során is. →

Valójában magasabb szintű védelem nem vezethető be, nem tartható fenn (csak tisztességtelen magatartás lehet jogsértő, a kivételek is kötelezőek, de: üzleti titok kötelező feltárása (közjog) körében az ismeret titok privilegizálható, és megkockáztatható, hogy a vélemény szabadság és munkavállalói/képviselői feltárás ne terjedjen ki az ismeret titokra

Az Ire átültetést igénylő elemei - kivételek - Mt. és egyéb foglalkoztatási tv-ek

- 3. Cikk (1) Az üzleti titok **megszerzése jogszerűnek** minősül:
- **a munkavállalóknak vagy a munkavállalók képviselőinek a tájékozódáshoz és a konzultációhoz való jogának jogszerű gyakorlása során;**
- **a szankció alkalmazására irányuló kérelmet el kell utasítani, ha**
- **az üzleti titok felfedése a munkavállalók által a munkavállalók képviselői előtt, az említett képviselők funkcióinak jogszerű gyakorlása keretében, feltéve, hogy az üzleti titok felfedése az említett funkció ellátásához szükséges volt;**
- (18) Az azonban, hogy az üzleti titok megszerzése jogszerűnek tekintendő, nem érintheti az ilyen módon szerzett információk címzettjei vagy megszerzői számára az uniós vagy nemzeti jog által az üzleti titok vonatkozásában előírt **titoktartási kötelezettségeket, illetve a hasznosításra vonatkozó korlátozásokat.**
→ **javaslat: annak megkísérlése, hogy e kivétel csak a ténytitokra vonatkozzon - külön §-ok a ténytitokra, és ismeret titokra**

Az Ire átültetést igénylő elemei - kivételek - Infotv.

- (11) Ezen irányelv nem érintheti az információknak, köztük az üzleti titkoknak a nyilvánosság vagy a hatóságok előtt való felfedését előíró uniós vagy nemzeti szabályok alkalmazását. Nem érinthetik továbbá az hatóságok számára a feladataik ellátása céljából történő információgyűjtést lehetővé tévő szabályok (...) alkalmazását sem.
- **1. Cikk (2) bekezdés:** kivétel az Ire hatálya alól → valójában **a közérdekű és közérdekből nyilvános adat** kivétele az üzleti titok alól,
- Infotv 27.§ (3):
 - hazai és uniós közpénz felhasználása,
 - nemzeti vagyon kezelése, használata,
 - külön tv. elrendeli az adat nyilvánosságra hozatalát,
 - államháztartás alrendszerébe tartozó személlyel kötött szerződés és jogviszony adatai.
 - A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti (...) a védett ismerethez - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.
- javaslat: annak megkísérlése, hogy e kivétel tisztán csak a ténytitokra vonatkozzon, a védett ismeret tartalmára nem - külön §-ok a ténytitokra, és ismeret titokra

Az Ire átültetést igénylő elemei - kivételek - Ptk. - véleményszabadság

- 1. Cikk (2) a) Ez az irányelv nem érinti:
- 5. Cikk a) A tagállamok biztosítják, hogy a jogkövetkezmény ne legyen alkalmazható, ha az üzleti titok feltételezett megszerzésére, **hasznosítására** vagy felfedésére a Chartában meghatározott, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlása + sajtószabadság gyakorlása körében kerül sor.

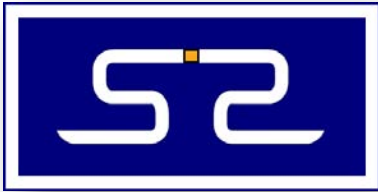
Charta 11. Cikk Magyarázat:

2. E (...) szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan (...) feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek **szükséges intézkedéseknek** minősülnek egy demokratikus társadalomban (...) mások jó hírneve vagy **jogai védelme**, a **bizalmas értesülés közlésének megakadályozása** céljából". Az 52. cikk (3) bekezdése értelmében e jog tartalma és alkalmazási köre azonosság az EJE-ben biztosítottakkal. → hasznosítás kizárása + ismeret titokra kizárás megfontolása + szükséges korlátozás beiktatása

Az Ire átültetést igénylő elemei - kivételek - Ptk. - whistleblowing

- 5. Cikk b) szankció nem alkalmazható, ha az üzleti titok feltételezett megszerzésére, **hasznosítására** vagy felfedésére ... kötelességszegés, tisztességtelen magatartás vagy jogellenes tevékenység [*misconduct, wrongdoing or illegal activity*] feltárása során kerül sor, feltéve, hogy az alperes a közérdek védelme céljából cselekedett; „... the respondent had every reason to believe in good faith that his or her conduct satisfied the appropriate criteria set out in this Directive.”
- Legkínosabb kivétel, legfeljebb a hasznosítás hagyható ki, azaz whistleblowing célra csak a megszerzés, közlés, nyilvánosságra hozatal lehet jogszerű.
- Sajnos, nem korlátozható ténytitokra, adott esetben a védelem elenyészéshez vezethet, miközben később bebizonyosodhat, hogy nem is történt kötelezettségszegés.
- A whistleblowing tárgya teljesen zavaros, nyitott: mi a különbség kötelességszegés, és jogellenes tevékenység között? Az, hogy jogellenes lehet a mulasztás is? Mi a tisztességtelen magatartás? Üzleti tisztesség? Jóhiszeműség és tisztesség követelménybe ütköző magatartás?

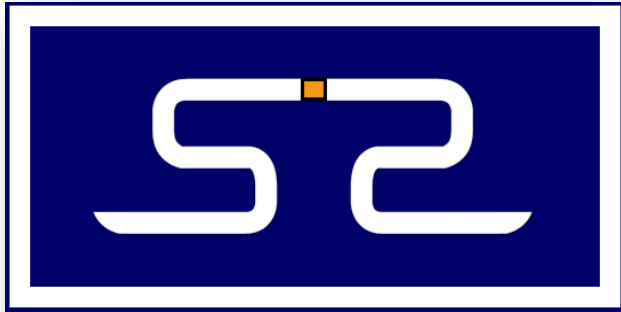
Az Ire átültetést igénylő elemei - Ptk. - szankció alkalmazás előtt mérlegelés

- Mind ideiglenes intézkedésnél, mind érdemi határozatnál, (11. Cikk (2), 13. Cikk (1),
 - a) az üzleti titok értéke vagy egyéb meghatározott sajátosságai;
 - b) az üzleti titok védelme érdekében hozott intézkedések;
 - c) az alperesnek az üzleti titok megszerzése, hasznosítása vagy felfedése kapcsán követett magatartása;
 - d) az üzleti titok jogosulatlan hasznosításának vagy felfedésének hatása;
 - e) a felek jogos érdekei, továbbá az intézkedések elrendelésének vagy alkalmazásuk elutasításának a felekre gyakorolt lehetséges hatása;
 - f) a harmadik személyek jogos érdekei;**
 - g) a közérdek; és**
 - h) az alapvető jogok érvényesülése.**

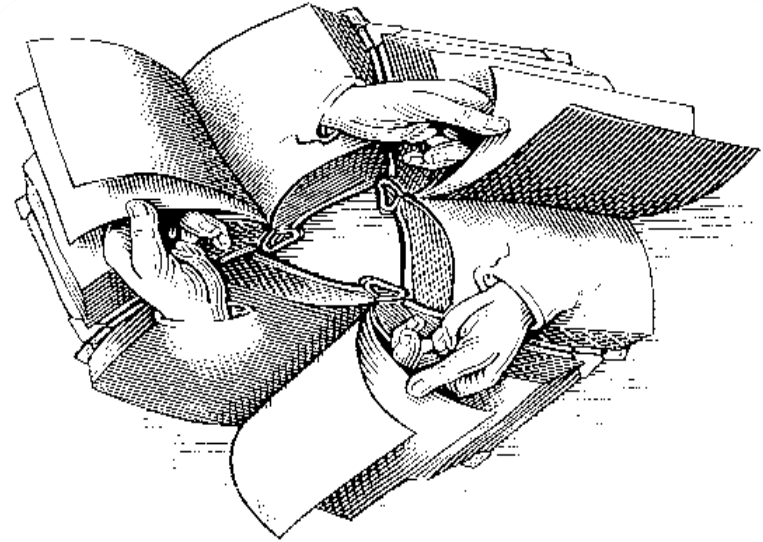

Az Ire átültetést igénylő elemei - Ptk. - szankció alkalmazás

- az üzleti titok feltárása a bírósági eljárásban, ha a védelem feltételei már nem állnak fenn, de a személyes adatok védelmével,
- kötelező ellenbiztosíték az ideiglenes (eltiltó) intézkedés elrendelése helyett,
- érdemi korrekció helyett „kompenzáció”, amely legfeljebb licencia analógiával megállapított mértékű lehet jóhiszemű jogsértés esetén, ha szankciók végrehajtása aránytalan hátrányt okozna az érintett személynek; és a titok jogosultnak nyújtott „kompenzáció” nagysága ésszerűen kielégítőnek tűnik.
- Probléma: kompenzáció jogi természete kártérítés/kártalanítás ?
- Összes szankciós szabályt a Tpv-t.-be is be kell iktatni.

SZECSKAY
Attorneys at Law

Köszönöm a figyelmet!